

Věc C-392/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora**

Datum doručení:

21. května 2019

Předkládající soud:

Bundesgerichtshof (Německo)

Datum předkládacího rozhodnutí:

25. dubna 2019

Žalovaná a navrhovatelka v řízení o opravném prostředku „Revision“:

VG Bild-Kunst

Žalobkyně a odpůrkyně v řízení o opravném prostředku „Revision“:

Stiftung Preußischer Kulturbesitz

Předmět původního řízení

Porušování autorského práva za použití framingu

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad unijního práva, článek 267 SFEU

Předběžná otázka

Představuje vložení díla, které je se svolením nositele práv dostupné na volně přístupných internetových stránkách, na internetové stránky třetí osoby, uskutečněné prostřednictvím framingu, sdělování díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, pokud k němu dochází pomocí obcházení ochranných opatření proti framingu, která přijal nebo požadoval nositel práv?

Uváděná ustanovení unijního práva

Listina základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), zejména článek 11

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, zejména čl. 3 odst. 1 a 3

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, zejména článek 16

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten (zákon o správě autorských práv a práv s nimi souvisejících, dále jen „UrhWG“), zejména § 11 odst. 1 (zrušen s účinností k 1. červnu 2016)

Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften (zákon o správě autorských práv a práv s nimi souvisejících organizacemi kolektivní správy, dále jen „VGG“), zejména § 34 odst. 1

Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (zákon o autorském právu a právech s ním souvisejících, dále jen „UrhG“), zejména § 15 odst. 2 a § 19a

Stručný popis skutkového stavu a řízení

- 1 Žalobkyně spravuje *Deutsche Digitale Bibliothek* (Německá digitální knihovna, dále jen „DDB“). DDB nabízí online platformu, která vzájemně propojuje německé kulturní a vědecké instituce. Na této online platformě lze prostřednictvím elektronických odkazů (*links*) zobrazit digitalizované obsahy (digitalizáty), které jsou uloženy na internetových portálech těchto institucí. V samotné DDB se ukládají pouze zmenšené náhledy. Pokud uživatel klikne na výsledek vyhledávání, dostane se na stránku příslušného předmětu uvedeného v DDB se zvětšeným náhledem, který lze dále zvětšit kliknutím nebo použitím nástroje lupa. Prostřednictvím funkce vyhledávání mohou uživatelé cíleně vyhledávat předměty, pro které již existují digitalizáty, a nechat se přeměrovat přímo na internetové stránky poskytující instituce – částečně na úvodní stránku, částečně na stránku daného předmětu.
- 2 Žalovaná spravuje autorská práva autorů, kteří jsou jejími členy, k dílům výtvarného umění. Žalovaná podmiňuje uzavření smlouvy se žalobkyní, týkající se užívání jejího repertoáru děl v podobě zmenšených náhledů, tím, že do smlouvy bude zahrnuto následující ustanovení: „Držitelka licence se při užívání děl a předmětů ochrany, které jsou předmětem této smlouvy, zavazuje uplatňovat

účinná technická opatření k ochraně těchto děl nebo předmětů ochrany proti framingu.“

- 3 Žalobkyně takovéto ujednání odmítá. Svou žalobou se domáhala určení, že žalovaná je povinna uzavřít licenční smlouvu bez výše uvedeného smluvního ujednání. Landgericht (zemský soud, Německo) žalobu odmítl jako nepřipustnou. Odvolání žalobkyně bylo úspěšné. Odvolací soud své rozhodnutí v podstatě odůvodňuje volnou přístupností dotčených děl. Žalovaná se opravným prostředkem „Revision“ nadále domáhá, aby bylo vyhověno jejímu návrhu směřujícímu k odmítnutí žaloby.

Stručné shrnutí odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 4 Úspěch opravného prostředku „Revision“ závisí na výkladu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.
- 5 1. Podle § 34 odst. 1 VGG, kterým byl do německého práva proveden článek 16 směrnice 2014/26, je žalovaná jako organizace kolektivní správy povinna každému na žádost na základě práv, která spravuje, udělit licenci, a to za přiměřených podmínek. Tyto podmínky musí být zejména objektivní a nediskriminační a musí stanovit přiměřenou odměnu.
- 6 Podle zásad rozvinutých judikaturou za platnosti § 11 odst. 1 UrhWG, které platí i za účinnosti VGG, organizace kolektivní správy výjimečně nemá povinnost smlouvu uzavřít, pokud je v konkrétním případě vyloučeno zneužití monopolního postavení a organizace kolektivní správy může proti žádosti o udělení licence namítat oprávněné zájmy, které mají přednost. V souladu s tím je nezbytné zvážení zájmů zúčastněných s přihlédnutím k cílům zákona, jakož i k účelu principiální povinnosti organizace kolektivní správy uzavřít příslušnou smlouvu.
- 7 2. Úspěch opravného prostředku „Revision“ závisí na tom, zda do zvážení zájmů, které je třeba provést, musí být na straně žalované zahrnuta její povinnost spravovat a prosazovat práva svých členů, nebo zda práva jejich členů nejsou dotčena.
- 8 a) Žalobkyní plánované zveřejnění zmenšených náhledů děl chráněných autorským právem, které má uloženy a které patří do repertoáru žalované, vyžaduje jakožto zpřístupnění veřejnosti ve smyslu § 19a UrhG svolení nositelů práv, o jehož udělení zúčastněné strany jednaly.
- 9 b) Vkládání zmenšených náhledů [děl ve správě] žalované na internetové stránky třetích osob uskutečňované prostřednictvím framingu, které žalovaná považuje za nežádoucí, naproti tomu nepředstavuje jednání spočívající ve zpřístupnění veřejnosti, jelikož o tom, zda dílo zůstane přístupné veřejnosti, nerozhoduje žalobkyně, nýbrž pouze ten, kdo dané dílo umístil na internet a zpřístupnil je tím veřejnosti.

- 10 c) Práva členů žalované by však byla dotčena, pokud vložení díla, které je na určitých internetových stránkách dostupné se svolením nositele práv, na internetové stránky třetí osoby, uskutečněné prostřednictvím framingu, představuje sdělování daného díla veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, dochází-li k němu za pomoci obcházení ochranných opatření proti framingu, která přijal nebo požadoval nositel práv.
- 11 aa) Dotčený postup by mohl porušovat některé nepojmenované právo na sdělování veřejnosti. Pokud čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 přiznává práva přesahující rámec práv na sdělování veřejnosti uvedených v § 15 odst. 2 druhé větě UrhG, je při výkladu § 15 odst. 2 UrhG, který je v souladu se směrnicí, nutno mít za to, že takové právo existuje. Podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.
- 12 bb) Předmětné sdělování zmenšených náhledů na internetových stránkách třetích osob spadá do působnosti čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, jelikož při něm nedochází k přímému fyzickému kontaktu mezi osobami interpretujícími či provozujícími dílo a veřejností zasaženou tímto sdělováním. Jedná se tedy o sdělování díla veřejnosti, která nebyla přítomna v místě, ze kterého sdělování vychází (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 200 až 202, a ze dne 24. listopadu 2011, Circul Globus București, C-283/10, EU:C:2011:772, bod 35 a násl.).
- 13 cc) Pojem „sdělování veřejnosti“ vyžaduje individuální posouzení. Tento pojem má dva prvky, a sice sdělování a veřejnost tohoto sdělování. Dále je nutno přihlídnout k několika doplňujícím kritériím – zejména k nepominutelné úloze uživatele a vědomé povaze jeho zásahu –, která nejsou autonomní povahy a navzájem spolu souvisí. Jelikož se tato kritéria v různých konkrétních situacích mohou vyskytovat s velmi proměnlivou intenzitou, je třeba je použít jak individuálně, tak ve vzájemném spojení (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. září 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, body 32 až 34, ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, body 28 až 30, a ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, body 23 až 25). Při individuálním posouzení projednávaného případu, vyžadovaném na základě výše uvedeného, podle názoru předkládajícího soudu vkládání zmenšených náhledů na internetové stránky třetích osob, ke kterému dochází za pomoci obcházení technických ochranných opatření, porušuje výlučné právo na sdělování veřejnosti.
- 14 (1) Předkládající soud má za to, že se jedná o sdělování. Pojem „sdělování“ je s ohledem na hlavní cíl směrnice 2001/29 zajistit autorům vysokou úroveň ochrany (viz body 4 a 9 odůvodnění této směrnice) nutno chápat v širokém smyslu (viz bod 23 odůvodnění směrnice; rozsudky Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 17, a ze dne 8. září 2016,

GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, bod 29). Tento pojem zahrnuje jakékoli zprostředkování chráněných děl bez ohledu na použitý technický prostředek nebo technologický proces (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, body 186 a 193, ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, body 23 a 25, a ze dne 31. května 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, bod 38). Podmínkou sdělování je, že uživatel při plné znalosti důsledků svého jednání – tedy úmyslně a cíleně – zprostředkuje třetím osobám přístup k chráněnému dílu, a není rozhodující, zda třetí osoby tohoto přístupu využijí (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 19, ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, bod 36, a ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, bod 31). Takový přístup je vytvořen, pokud jsou na jedné internetové stránce uvedeny hypertextové odkazy na chráněná díla, která jsou zveřejněna na jiné volně přístupné internetové stránce (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, body 18 a 20, ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, bod 37, a ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, bod 32).

15 (2) Předkládající soud pokládá za splněnou rovněž podmínku veřejnosti sdělování (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 22). Znaky pojmu „veřejnost“ jsou naplněny pouze při bližší neurčeném počtu potenciálních adresátů a dosti vysokém počtu osob (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 7. března 2013, ITV Broadcasting a další, C-607/11, EU:C:2013:147, bod 32, ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 21, a ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 27). U posledně uvedeného kritéria je třeba zohlednit kumulativní účinky vyplývající ze zpřístupňování děl potenciálním adresátům. Relevantní je přitom skutečnost, kolik osob má zároveň či postupně přístup k témuž dílu (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, bod 38, ze dne 7. března 2013, ITV Broadcasting a další, C-607/11, EU:C:2013:147, bod 33, a ze dne 27. února 2014, OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, bod 28).

16 (3) Pro kvalifikaci jako „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 je dále nezbytné, aby chráněné dílo bylo sdělováno specifickou technologií odlišnou od technologií, které byly dosud používány, nebo „nové veřejnosti“, tedy veřejnosti, kterou nositel autorského práva při udílení svolení k prvotnímu sdělení veřejnosti nebral v potaz (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, body 40 a 41, usnesení Soudního dvora ze dne 18. března 2010, Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon, C-136/09, EU:C:2010:151, bod 38, rozsudky Soudního dvora ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 197, ze dne 7. března 2013, ITV Broadcasting a další, C-607/11, EU:C:2013:147, body 39 a 24 až 26, ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 24, usnesení Soudního dvora ze dne 21. října 2014, BestWater International, C-

- 348/13, EU:C:2014:2315, bod 14; viz ale též [ke kabelovému přenosu] rozsudek Soudního dvora ze dne 16. března 2017, AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, bod 26 a násl.). Není-li dána ani jedna z obou těchto alternativ, nejedná se o sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 (viz usnesení Soudního dvora ze dne 21. října 2014, BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, bod 19).
- 17 (4) Ke vkládání zmenšených náhledů na internetové stránky třetích osob uskutečňovanému prostřednictvím framingu nedochází specifickou technologií odlišnou od technologie užitou při prvotním sdělení, nýbrž naopak stejnou technologií, která byla použita již pro sdělení daného díla na jiných internetových stránkách (rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, bod 24, usnesení Soudního dvora ze dne 21. října 2014, BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, bod 15). Není při tom relevantní, zda tato třetí osoba při takovém sdělování využije techniku framingu a že dílo pocházející z jiných internetových stránek je prostřednictvím „vloženého“ internetového odkazu na jejich internetových stránkách zobrazeno v rámu, takže uživatelům jejich stránek zůstává skryto původní okolí tohoto díla (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 29, usnesení Soudního dvora ze dne 21. října 2014, BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, bod 17). Pokud se následné sdělování stejně jako prvotní sdělování uskutečňuje na internetu, uskutečňuje se stejnou technologií (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 24).
- 18 (5) Vkládání zmenšených náhledů na internetové stránky třetích osob, ke kterému prostřednictvím framingu dochází za pomoci obcházení technických ochranných opatření přijatých nebo požadovaných nositelem práv, podle názoru předkládajícího soudu představuje sdělování nové veřejnosti.
- 19 Pokud jsou na internetových stránkách poskytnuty hypertextové odkazy na díla, která jsou bez svolení nositelů autorských práv všem uživatelům internetu volně dostupná na jiných internetových stránkách, jedná se o sdělování veřejnosti pouze tehdy, pokud osoba, která tyto odkazy vytvořila, věděla nebo mohla rozumně vědět o protiprávní povaze zveřejnění těchto děl na této jiné internetové stránce (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. září 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, body 49 a 55, a ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, bod 49).
- 20 Toto omezení je založeno na úvaze, že internet je zvláště významný pro svobodu projevu a informací zaručenou článkem 11 Listiny a hypertextové odkazy přispívají k řádnému fungování internetu, jakož i výměně názorů a informací na této síti charakterizované dostupností obrovského množství informací (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. září 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, bod 45). Zejména pro jednotlivce, kteří chtějí umístit odkazy na jiné volně dostupné internetové stránky, může být obtížné ověřit, zda jsou díla umístěná na jiných internetových stránkách na internetu zveřejněna se souhlasem

nositelů autorských práv (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. září 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, bod 46). Pokud by uživatelé internetu umísťovali hypertextové odkazy na díla, která jsou volně dostupná na jiných internetových stránkách, zdrženlivěji, jelikož by měli za to, že se vystavují riziku žaloby pro porušení autorských práv, bylo by nepřiměřeně omezeno fungování internetu (viz stanovisko generálního advokáta M. Watheleta ze dne 7. dubna 2016, C-160/15, GS Media, EU:C:2016:221, bod 77 a násl.). S ohledem na výše uvedené je třeba poskytnutí hypertextového odkazu považovat za „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 pouze tehdy, pokud dotčená osoba věděla nebo vědět mohla, že použitý hypertextový odkaz zpřístupňuje dílo zveřejněné na internetu protiprávně, například na základě skutečnosti, že na to byla již dříve upozorněna nositelem autorského práva (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. září 2016, GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, bod 49, a ze dne 26. března 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, bod 49).

- 21 V projednávaném případě jsou zmenšené náhledy na internetové stránky žalobkyně umístěny se svolením nositelů autorského práva.
- 22 Pokud jsou na internetové stránky umístěny hypertextové odkazy na díla chráněná autorským právem, která jsou na jiných internetových stránkách se svolením nositele autorských práv na základě omezujících opatření dostupná pouze omezené veřejnosti, jedná se o sdělování veřejnosti, pokud daný odkaz uživatelům internetu umožňuje tato omezující opatření obejít, jelikož v případě umístění takového odkazu se jedná o vědomý zásah, bez něhož by uživatelé tato díla nemohli mít k dispozici. V takovém případě je třeba uživatele, kteří za pomoci hypertextového odkazu obcházejí omezující opatření, považovat za novou veřejnost, kterou nositelé autorského práva při udělení svolení k prvotnímu sdělení nebrali v potaz (viz rozsudky Soudního dvora ze dne 13. února 2014, Svensson a další, C-466/12, EU:C:2014:76, bod 31, a ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, bod 49).
- 23 V projednávaném případě jsou zmenšené náhledy na internetové stránce žalobkyně volně přístupné všem uživatelům internetu.
- 24 Vystává otázka, zda se jedná o sdělování veřejnosti, pokud jsou na internetových stránkách (v projednávaném případě na internetových stránkách třetí osoby) poskytnuty hypertextové odkazy a po kliknutí na tyto odkazy se na těchto internetových stránkách v rámci zobrazí díla pocházející z jiných internetových stránek (v projednávaném případě z internetových stránek DDB), jsou-li tato díla sice na těchto jiných internetových stránkách se svolením nositele autorských práv volně dostupná všem uživatelům internetu, nositel autorských práv ale přijal nebo požadoval technická ochranná opatření, která mají takovémuto zobrazování daných děl zabránit, a tato technická ochranná opatření jsou (vědomě) obcházena pomocí hypertextového odkazu. Podle názoru předkládajícího senátu je třeba na tuto otázku odpovědět kladně.

- 25 Tím, že nositel autorských práv přijal nebo požadoval technická opatření na ochranu proti vkládání daných děl na jiné internetové stránky uskutečňovanému prostřednictvím framingu, dal za těchto okolností najevo, že je srozuměn pouze se sdělováním daných děl veřejnosti užívající určité internetové stránky. Veřejnost, které byla daná díla zpřístupněna prostřednictvím vložení na jiné internetové stránky, nositel práv při udílení svolení k prvotnímu sdělení svého díla veřejnosti nebral v potaz (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 7. srpna 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, bod 35). Naopak přijal opatření, aby zpřístupnění daných děl této veřejnosti zabránil. Prostřednictvím technických ochranných opatření nositel práv v řeči internetu vyjádřil, že je jeho souhlas omezen na sdělování veřejnosti užívající určité internetové stránky. Aby třetí osoba, která by chtěla předmětné zmenšené náhledy vložit na své internetové stránky, dosáhla zobrazování těchto vyobrazení na svých stránkách, musí tato ochranná opatření vědomě obejít.
- 26 Tento závěr odpovídá ochrannému cíli směrnice 2001/29 vyjádřenému v bodech 4, 9 a 10 jejího odůvodnění, kterým je zajištění vysoké úrovně ochrany duševního vlastnictví a přiměřené odměny nositelů práv. Ve prospěch oprávnění nositele práv omezit svůj souhlas svědčí, že jinak by – v rozporu s čl. 3 odst. 3 směrnice 2001/29 – bylo právo na sdělování díla veřejnosti na internetu fakticky vyčerpáno, jakmile dílo bylo se souhlasem nositele práv na nějakých internetových stránkách volně zpřístupněno pro všechny uživatele internetu. Omezení souhlasu by mělo být nositeli práv přiznáno rovněž proto, že usměrňovat hospodářské využívání svého díla a zajistit si na něm přiměřenou účast může pouze tímto způsobem.